

"Esperaven un miracle"

Michel Camdessus és des del 1987 director-gerent del Fons Monetari Internacional, l'organització financera més important del món. En cas de crisi, l'FMI surt a "apagar foc", com ara al Sud-est asiàtic, però amb unes condicions que fan créixer les crítiques.

Senyor Camdessus, ara que acaba de tornar de l'Àsia, on ha prescrit duríssimes reformes als governs dels països en crisi, se sent com un metge, o més aviat com un dictador?

—L'FMI és poderós, però no tant perquè pugui dictar res a cap país. Ni tampoc vol fer-ho. No ho oblidin: tractem amb països sobirans. Jo em veig més aviat com un tocòleg, com un ajudant del part.

—Molt honrosa la seva disposició d'ajut, però els governs afectats troben que la seva manera d'intervenir és força brutal. Bancs i empreses han hagut de tancar, desenes de milers de persones han perdut la feina, s'han aturat projectes estatals de renovació de ferrocarrils i carreteres.

—Malauradament en tenen part de culpa els mateixos responsables, perquè ens han demanat ajuda massa tard, quan la crisi ja tenia massa embranzida: han caigut les monedes, s'han enfonsat els mercats de valors. I no n'hi havia prou de repartir quatre aspirines; hem hagut d'operar.

—Les seves mesures encara no semblen efectives. Les borses van agitada i la cotització de la rúpia indonèsia continua ensorrant-se gairebé cada dia.

—Que em veuen cantant victòria, a mi? Aquí, ens trobem en un territori amb grans interdependències econòmiques; cada país depèn del fet que el veí no trigui a fer reformes i que siguin de fiar. Però a Corea del Sud ja hi veiem uns primers resultats, i Tailàndia també va lleument de pujada. El gran problema encara és Indonèsia.

—Això vol dir que demanen la dimissió del president Suharto?

—La política no és incumbència nostra. Certament, les reformes a Indonèsia han de tenir els quatre punts: cal modernitzar el sistema bancari i obrir-lo a l'estranger, els bancs privats han de modificar la distribució dels deutes voluntàriament, i el govern ha d'impulsar una altra política econòmica. Molt bé, tot això ja s'ha encarrilat. Però el país encara ha d'aclarir la successió del president Suharto. Mentre manqui aquest quart puntal, la casa trontollarà.

—Hong Kong és una de les poques potències econòmiques del territori que s'havia salvat del tifó de la crisi monetària, però ara hi ha especuladors que també ataquen el dòlar de Hong Kong. Es pot defensar la paritat d'aquesta moneda amb el dòlar d'EUA, que és tan important per a l'estabilitat financera de la ciutat?

—Jo confio en l'Administració de Finances de Hong Kong. Els especuladors s'hi han agafat els dits dues vegades. Crec que, a la tercera, aniran més amb compte, ja hi han perdut molts diners.

—Molts experts consideren que el valor del dòlar de Hong Kong és excessiu, que tard o d'hora es devaluarà.

—No sé què vol dir tard o d'hora: uns mesos?, un parell d'anys? Hong Kong és una societat de serveis moderníssima i competitiva, un exemple per a molts països. Té bancs de gran solidesa. I no oblidin les immenses reserves del banc d'emissió, amb què poden plantar cara a moltes batalles que els presentin.

—La moneda xinesa també se sent pressionada per-

Michel Camdessus s'oposa a impostos dirigits a penalitzar l'especulació, com el proposat per James Tobin: "Hem de modificar les regles, però no crec que es pugui parar l'especulació amb mesures artificioses."

"Molts dels principis que introduïm a l'Àsia els an

què tots els països de l'entorn han devaluat la moneda i amb això abaixen el preu dels productes d'exportació. Quan es veurà obligada a anivellar-s'hi?

—Els xinesos ens han assegurat que no ho volen fer. Es mostren fermes, i amb raó, a mantenir la seva estabilitat. A més, el 1994 ja van fer una devaluació prou forta, de manera que aquest pas ara tampoc no cal. Què en traurien? D'acord, abaratirien les exportacions i podrien vendre més productes als mercats mundials. Però llavors les altres monedes asiàtiques tornarien a trontollar immediatament i l'efecte que buscaven seria nul. A tot Àsia hi hauria un daltabaix, patiria tothom, també els xinesos. Ells no volen ser la causa de cap més caos.

—*El cap del banc central nord-americà, Alan Greenspan, alerta contra la deflació, uns altres recorden la crisi econòmica mundial durant els anys 30, i vostè diu: "perill conegut, perill vençut"?*

—Nosaltres no atiem cap deflació. Ara ajudem aquests països perquè no se'ls allargui el període de crisi, per encaminar-los ràpidament a un creixement sostingut, i això és impossible sense l'ajuda internacional. De manera que hi hem prestat molts diners, fins ara ja han rebut 19.200 milions de dòlars d'un paquet global de 115.000 milions. Ara toca que els mateixos països suprimeixin el nepotisme i facin una autèntica economia de mercat.

—*I si amb el préstec del Fons Monetari Internacional no en tenen prou? Tailàndia ja demana més ajuts.*

—Després d'onze anys en aquesta feina, hi ha una cosa que sé bé: sempre que hem tramès un paquet d'ajuda, no passen dos mesos que el país en qüestió no procuri de rebre'n una miqueta més. No em ve de nou. Ara els tailandesos han de complir les seves promeses de reforma, i en general podem dir que ja ho fan.

—*Molts economistes retreuen a l'FMI una política massa rígida. Per exemple, que les seves dures imposicions quant a limitació de deutes estatals encara agreujaran la crisi. El problema no ve del dèficit públic, sinó de la concessió de crèdits temeraris pels bancs privats.*

—Nosaltres havíem d'impedir que aquests estats sortissin de la crisi amb programes massa cars. No es pot evitar que una moneda es depreciï, si el govern va de dèficit en dèficit. Es massa dur, exigir que els països financin sòlidament els seus pressupostos? No senyor, és la mínima que s'hauria de fer. No puc dir que hàgim comès cap error, en aquest cas. Si les despeses estatals són tantes, no hi ha manera de guanyar confiança.

—*L'FMI no solament demana disminució dels pressupostos estatals, també canvia les regles de joc bàsiques de la vida econòmica asiàtica...*

—...No pas nosaltres, són els països mateixos que ho fan, amb el nostre suport.

—*Després només hi valen les regles del capitalisme occidental: els estrangers ja hi poden comprar empreses asiàtiques, cosa que abans només era possible restringidament. En un futur hi prevaldrà la competència interna, quan fins ara l'han evitada, i era d'aquesta coexistència pacífica que treien la força per a emprendre les exportacions. Vol dir que no destrueixen les bones receptes del model asiàtic?*

—L'èxit dels asiàtics no es basava en nepotismes i monopolis, sinó en treball dur, estalvi rígid i grans inversions en formació. Si tornen a això i promouen, a més, la competència, aviat prosperaran de nou. En tot cas, no podien continuar com fins ara.

—*I la població asiàtica no entendreà aquestes lliçons com un atac a la seva sobirania?*

—Sé prou que molts tenen la sensació d'haver de tirar el barret al foc, de llençar tot allò que els havia magnificats. I és clar que ens hem de qüestionar quin sistema econòmic necessita l'Àsia. No es tracta de pura economia, sinó també d'història i de cultura. Però les nostres recomanacions coincideixen amb allò que ja fa temps que demana molta gent d'allà, i no en darrer terme Kim Dae Jung, futur president de Corea del Sud.

—*El model de consens que havia valgut fins ara es converteix en peça de museu, doncs?*

—Es reformarà. Era una perversitat que un govern, amb una simple trucada telefònica, pogués obligar els bancs a donar crèdits a les empreses i que ningú no es preocupés del risc. Tothom sabia que els mo-

nopolis indonesis explotaven el país i que els projectes de prestigi eren elefants blancs. Cap meravella, que molts ens rebessin com a salvadors.

—*Els bancs occidentals també tenen culpa del desastre. Van facilitar milers de milions amb l'esperança de fer-hi grans guanys, quan moltes empreses asiàtiques ja estaven més que endeutades. Amb les ajudes de l'FMI a l'Extrem Orient, vostès salven de la ruïna precisament els pitjors especuladors.*

—Vostès ho presenten com si els inversors a l'Àsia no s'haguessin dessagnat mai. Això és mentida. Hi tenien accions que ara valen el 60% menys. Tenien divises que han arribat a perdre tres quartes parts del valor inicial. Hi tenien terrenys els preus dels quals s'han enfonsat. Naturalment, seria bo d'imposar sancions més fortes als bancs imprudents, però la conseqüència seria una profunda recessió i molts països no

"El Fons Monetari Internacional és poderós, però no tant perquè pugui dictar res a cap país. Ni tampoc vol fer-ho. No ho oblidin: tractem amb països sobirans. Jo em veig com un tocòleg, com un ajudant de part."

afectats caurien dins el remolí. Seria un greu massa alt per una sanció.

—Aquest és l'argument de sempre. L'ajut que l'FMI va concedir a Mèxic durant la crisi del 1994 va animar els bancs a obrir crèdits arriscats als països asiàtics.

—No, havien començat a fer-ho molt abans. Cap banc del món no s'arrisca a cometre errors perquè tingui la salvaguarda de l'FMI. Els nostres ajuts no es concedeixen automàticament. Però val a dir que alguns bancs no van saber veure a temps que la situació era explosiva.

—L'FMI tampoc no ho va fer més fàcil, amb els seus pronòstics optimistes. Que se'ls ha espatllat el sistema d'alarma, a vostès?

—Nosaltres no ho érem pas, optimistes. A Tailàndia vam tocar a sometent dos anys abans de la crisi. Jo mateix havia anat a Bangkok unes quantes vegades i havia insistit en moltes converses confidencials que corregessin la política monetària. Continuament. Però duïen una bena als ulls, esperaven un miracle.

—Per la primavera de l'any passat, en el seu informe oficial, vostè encara lloava el fort creixement d'Àsia i hi profetitzava un futur de color de rosa. Per què aquesta contradicció?

—Hem pronosticat un gran futur als asiàtics, si empenien reformes generals de gran abast. No ho han fet. Però també és cert que els països no han informat prou els mercats. Nosaltres mateixos hi estem lligats, en aquest bullit: per poder sospesar els riscos d'un país, només comptem amb les informacions confidencials dels ministeris i bancs centrals. No ens les donarien, si l'endemà les publicuéssim al diari. Corea del Sud, Tailàndia i Indonèsia fins i tot ens han prohibit que publiquem els nostres informes de comprovació. Els hem de convèncer que publiquin ells mateixos aquestes informacions.

—Volen canalitzar també els negocis dels especuladors monetaris internacionals?

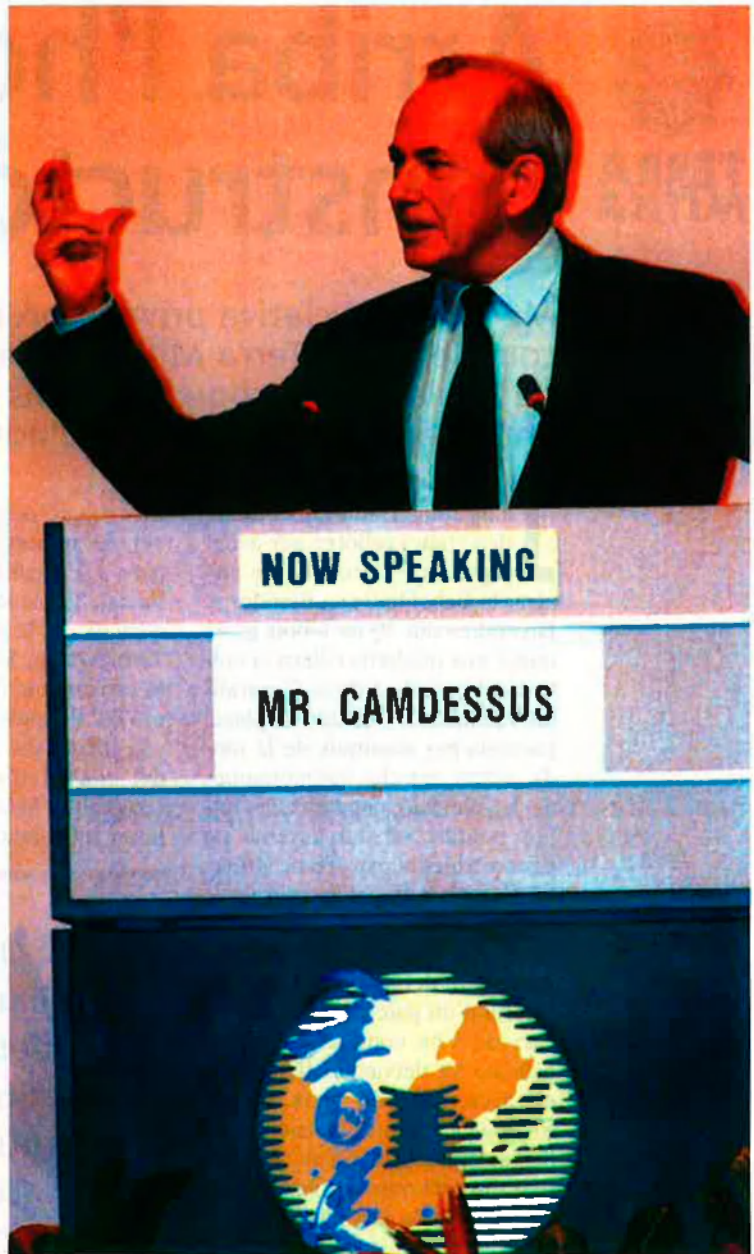
—Els especuladors no són pas folls, i no els agrada gens perdre diners. Només es llancen contra una moneda quan té un valor excessiu o es deixa atacar per alguna banda. La millor manera de barrar-los el pas és quan els bancs centrals i els governs renuncien a mantenir forta una moneda artificialment, per motius de prestigi.

—El poderós especulador George Soros fa uns negocis monetaris llampants, alhora que reclama més control en els mercats financers. Li dona la raó?

—No tinc temps d'analitzar la psique d'en Soros. Però en aquest punt té una certa raó. A mi em preocupa que hi hagi grans fons que operen des de forats foscos i apartats, a fi de passar per alt molts controls i normes de seguretat. Aquí hem de modificar les regles, però no crec que puguem aturar l'especulació amb mesures artificioses.

—Va contra un impost especulatiu, com proposa l'economista James Tobin?

—Vejam, jo tinc un cotxe i sé que una mica de sorra al canvi de marxes no m'impedeix de conduir a gran velocitat. Un impost baix en les transaccions fi-

nanceres difícilment es podria aconseguir a tot el món, ni evitaria els especuladors.

—No troba una ironia del destí que un francès prediqui pel món la lliure economia de mercat, quan a casa seva no han valgut mai gaire les regles de la bona competència i la transparència?

—Conec molt bé aquest problema que hi ha a França, i els meus compatriotes saben quin és el meu parer. Molts dels principis que introduïm a l'Àsia els anirien molt bé, als francesos. I als alemanys també, dit de passada.

—Senyor Camdessus, moltes gràcies per l'entrevista.

M. Müller von Blumencron / G. Steingart
© Der Spiegel-EL TEMPS
Traducció: Carme Gala

Michel Camdessus, a la trobada anual de l'FMI celebrada el setembre passat a Hong Kong. El president de l'FMI assegura que ja havia alertat alguns països asiàtics dels seus desequilibris abans de l'arribada per sorpresa de tempesta monetària.